



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet**

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &  
Festos, ab ipso Auctore confectus

**Stengel, Georg**

**Ingolstadii, 1651**

Capvt XXXV. Mirabili Dei iudicio plus prodesse reprehensiones; quàm  
laudes adulationesq[ue] humanas.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-45699**

C A P V T XXXV.

Atterabilis DEI iudicio plus prodesse reprehensiones; quam laudes adulationesq; humanas.

**S**I ad libellam veritatis rem examines, præstat sæpe carpi, quàm laudari. Qui carpit, corrigit. Qui laudat, superbum facit. Hinc dictum est à sapiente: *Meliora sunt vulnera diligentis, quàm fraudulenta oscula odientis.* Eò tendit Æsopica fabula famelicæ vulpis ad arborem, cui gallus sublimis & diem cantu salutans infederat, accedentis. Ibi enim exquisitis laudibus gallum extulit. Non cristas tacuit verticis; non præteriiuit radios caudæ, in falcis modum reflexæ; non omisit penarum irides & splendorem; sed & sonoram in eo vocem magnificè prædicauit. Ante omnia autem in illo commendauit artem diuinandi, lucisq; prædicendæ vaticinia. Quibus encomijs, cum iam tumere cerneret gallum, atque cristas quàm altissimè erigere, hunc demum fraudis epilogum adiecit: *Vinam ea felicitas sit mea, tam eximij vatis caput, vt exosculari mihi concedatur!* Gallus, qui laudis titillatione inflatus ipse quoque iam se se osculo dignum arbitrabatur; & hanc insuper laudatrici suæ gratiam referendam censebat, vt caput suum illi ad satietatem basandum præberet, improvidè ab arbore ad vulpem deuolans captus, in siluam deportatus, serò sensit, qualia oscula vulpes destinasset, & affatim derisus est; quòd astuta bestia vate isto diuinoq; nihil insipientius neq; vecordius vquam se vidisse diceret. Fabulæ huius epimythium est, assentatores insidiosos esse & noxios. Qua de causa etiam Regius ille vates ait: *Corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me: oleum autem pescatoris non impinguet caput meum.* Corruptio iusti misericordia est; adulatio peccatoris crudelitas. Vtiliter Dauidi adulterium Propheta, ciuibus suis diffidentiam Iudith, malitiã Pharisæis Christus, & Ioan. Baptista; duram certicem Iudæis, Stephanus; Elymæ mago Paulus dolum & fallaciã obiecerunt. Seduxissent eos, qui laudibus, velut oleo, vnxisse.

I.

Prou. 27. 6.

Fab. 386.

Psal. 140. 54.

II.

Roterot. li 41.

Apopht.

Quod etiam Ethnici senserunt, adulationibus à se præcul repulsis. Tarraconenfibus, pro lato ostento, nuntiantibus Augusto, quòd in eius ara palma esset enata: *Apparet, inquit, quàm*

Ecc frequen-

frequen-



Eccles. 7. 4.

*frequenter accendatis.* Ita adulationem diuinitatis, negligentia  
 opprobatione deleuit. Niceſias Alexandro abigenti muſcas, quòd  
 ab illis diceret ſe morderi: *Magis, inquit, ab alijs, quæ plus tui ha-*  
*bent, guſtato ſanguine;* adultores intelligens, qui plus omnibus  
 muſcis ſugunt. Quamuis enim ſapiens etiam è falſis laudibus per-  
 ſpiciat, qualis eſſe debeat, vt Chriſpus Paſſienus monuit, pauci ta-  
 men ſunt, qui laudes ſuas ſuſpectas habent. *Melior eſt ira riſu,* ait  
 Eccleſiaſtes; *quia per triſtitiã vultus corrigitur animus delinquentis.*  
 Quia enim amor ſui cæcus eſt, facilè credit, vera eſſe, quæ de ſe  
 glorioſè finguntur. Quare, ne glaucoma obijciatur, animi gene-  
 roſi, laudatores ſuos, perinde vt adultores, aſpernantur. Quid,  
 quòd iſti etiam mala laudant? Nam ſicut Colax Bianti ſtupido ſic  
 adulatus eſt: *Plus bibiſti, quàm rex Alexander,* in quo turpiſſimū  
 erat, eſſe potatorem; ſic multi ſuperbiam, multi auaritiã & ſor-  
 des, multi, per ſpeciem potentiæ, tyrannidẽ, ac iniuſtitiã, in  
 Principibus laudant, faciuntque, quod illi, qui in aquæ vicem,  
 oleum flammæ affundunt, vt accendant, non extinguant. Ob  
 quã cauſam Cratetis pronuntiatum eſt: *Eos, qui cum adulatori-*  
*bis viuere, eſſe deſertos, non aliter, quàm vituli ſunt inter lupos.*  
*Neque enim illos ad eſſe, quos oportet, neque cum ijs, qui ad ſunt, habere*  
*ſocietatem, cùm ſint inſidiatores.* Itaque rectè Antithenes aiebat, ſi  
 ad alterutrum adigeret neceſſitas, ſatiùs eſſe, in cornos incidere, quàm  
 in adultores. Nam corui non comedunt, niſi mortuos, adulator  
 etiam viuos deuorat. Belliſſimè in hanc rem Prinæus ille Bias in-  
 terrogatus, quod eſſet animal omnium maximè noxiũ? *Si de fe-*  
*ris,* inquit, *percontariſ, tyrannus;* *Si de mitibus adulator.* Quam ob  
 cauſam Græcorum imprecationem, qua, cui precantur exitium,  
 iubent abire ad coruos, corrigens Diogenes dicere ſolebat: *multò*  
*periculoſius eſſe, incidere in aſſentatores, quàm in coruos.* Vel enim  
 fingunt, quæ laudant, & faciunt vanum ac inanem; vel mala  
 ſunt, ob quæ palpum obtrudunt, & faciunt peiorem, quia in ma-  
 lo confirmant; vel denique ſunt laude digna, quæ prædicant, &  
 fruſtra ſunt, cùm vera virtus non egeat laudibus humanis, quippe  
 quæ ipſa ſecum ducat ſuam laudem atque decus, & maius quod-  
 dam præmium ſpectet. Qui nihil gerunt præclari, hiſ opus eſt præ-  
 conibus. Vnde Lyſander iactanti, quòd ipſum & laudibus vehe-  
 ret, &



ret, & aduersus obtrectantes tueretur. *Duo*, inquit, *mibi sunt boni ruri: tacentibus ambobus, tamen certò noui, uter sit ignauus, uter ad laborem strenuus.* Igitur excelsæ mentes, adulationibus non capiuntur; immò & offenduntur, instar Hippomachi discipulum baculo percutientis, multitudine, vel pugillanti, vel cantanti applaudente: aut instar Antisthenis, qui cuidam dicenti, plerique te laudant: *At quid*, inquit, *mali feci?* Sgnificans, quæ recta sunt, semper paucissimis placuisse: sibi autem placere, stultorum esse. Quocirca aut stultum faciunt applausus populares, aut testimonium sunt malè facientis. Certè Chamæleontem putant, qui talem hac aura uesci arbitrantur, cuius iugulum petunt. Dum enim inflant, suffocant, sicut quidam columbas, quas sunt assaturi. Quod cum cognitissimum esset Prophetæ, dixit: *Confundantur, & reuerentur, qui quarunt animam meam. Auertantur retrorsum, & erubescant, qui volunt mihi mala. Auertantur statim erubescantes, qui dicunt mihi, Euge, euge;* ea approbantes, quibus iram Dei mereor; aut facientes ut merear.

Has tales ob causas, vel Ethnici à laudatoribus abhorruerunt, sciebant enim, eorum oscula esse vulpina & fraudulenta, & quasi dicerent: *oleum peccatoris non impinguet caput meum*, ita parriter & linguam & caudam vulpinam detestabantur. Quin & illud quoque agnouerunt: *Corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me;* videbant enim, dolosis illis basijs meliora esse vulnera diligentis. Quòd si vulnera, cum sunt recentia, sentiuntur, & dolor iram prouocat; vertitur tamen ira tandem in amorem, quando percussus agnoscit, plagam vtilè fuisse ad sanitatem. S. Aman- dus Episcopus Argentinensis aliquando Romam profectus, in Ecclesia S. Petri penocauit. Ibi oranti apparuit S. Petrus, iussitq; eum, ut pergeret ad Dagobertum regem, eumq; scelerum suorum admoneret, verbisq; pondus habentibus corripere. Paruit Aman- dus. Sed veritas odium peperit. Ergo, quia illi prædicando voluit salutem afferre, præmij loco, è regno est exturbatus. Dicebat nimirum rex peccator: *Circumueniamus iustum, quoniam inutilis est nobis, & contrarius est operibus nostris, & impropere peccata legis, & diffamat in nos peccata disciplina nostra.* Ita quidem iudicabat Dagobertus, quàm diu improbus erat. Ast vbi respuit, &

Eee 2

ad

Ælian. lib. 29  
variar. c. 6. &  
lib. 14. c. 8.

Psal. 69: 23

III.

Psal. 140: 5

Prou. 27. 6.

Nauclerus  
tom. 2. geneseo  
21.

Sap. 2. 12



ad virtutem redijt, tandem Amandum inter gratissimos & amississimos numeravit. Nimirum qui sapiunt, correctionem libenter admittunt. *At qui odit correctionem, vestigium est peccatoris;* id est, diaboli, vt Rabanus exponit; quia indicat, sibi diabolum dominari; aut se esse obstinatum instar dæmonis, peccatoq; pertinaciter inhærare. Quod vestigium apparuit in Agar ancilla Saræ, quando, ob superbiam afflicta & correpta à Sara domina, fugam iniuit: in Achab, quando arguebatur, ob iniquam mortem Naboth, ab Elia, quem maximo odio persecutus est; item quando Michaam Prophetam in carcerem coniecit, percussus à Sedecia in maxilla, quòd ad gratiam Principum non vellet loqui. Fuit hoc vestigium in Asa rege Iuda, quando in neruum compegit Harnani Prophetam, qui Asam increpauit, quòd confusus esset in Benadab rege Syriæ. Fuit in satrapis Babylonijs, qui effecerunt, vt Daniel mitteretur in lacum leonum, quòd ostendisset, Bel & draconem non esse Deos. Fuit & in Herode, qui Io. Baptistam iussit in vincula dari, ægrè ferens, quòd dixisset, *Non licet tibi habere uxorem fratris tui Philippi Herodiadem.* Hi tales puniri à Deo maluerunt, quàm corrigi. Quemadmodum & Anastasius Imperator, ab Ennodio Ticinensi Episcopo, iussu Pontificis, admonitus, vt hæresin deponeret; & alius B. Ælfege de ieiunio & castitate in quadagesima seruanda sermonē contemnens, repentina morte perierunt. Qui autem nondum penitus animis suis induruerunt, mores suos emendant, quando reprehenduntur, discuntque ipsos suos amare castigatores, quod Dagobertus fecit; quin & Gisela regina, quæ quantò proteruius spreuit S. Seuerini iustissimas admonitiones, tantò postea honorificentius eundem ipsa prædicauit, vt Eugyppius atque ex eo Baronius annotauit. Quin Xenophon scribit, *esse prudentis cordatiq; viri, etiam ab inimicis vilitatem capere.* Nam quemadmodum periti medici ex bestijs ac serpentibus noxijs vtilia quædam remedia colligunt, ita ex inimicorum odio, cauillis, conuitijs, calumnijs, decerpere aliquid, quod vertat in suum bonum, viri est sapientis. Lima dum ferrum rodit, expolit: sic lingua mordax, & dens Theoninus lædendo rubiginem morum detrahit. Sæpe recta monet, qui non monet rectè. Hesiodus primas tribuit ei, qui per se sapiat; secundas, qui rectè admo-

Eccli. 21. 7.

Gen. 16.

3. Reg. 21.

3. Reg. 22.

2. Paral. 16.

Dan. 14.

Matth. 4.

Marc. 5.

Vlic. Abbas  
Vrpergensis  
in Chron.  
Anno 493. de  
Anastasio.  
De Ælfege  
vide Baron,  
tom. II, Anno  
947.

Eugyppius in  
vit. S. Seuerini.  
Baron.  
tom. 6. Anno  
473.



admonenti obtemperet. Huic ego antefero eum, qui paret etiam non rectè monenti, dummodo moneat recta. Cùm amici, qui recta rectè monerent, sæpe verentur offendere, procurat nobis Deus non rarò salutem ex inimicis nostris, quos furor instigat, ut dum non rectè rabiunt, recta obijciant. Itaque plerumque maius est beneficium Numinis si nos sinat vituperari ut emendemur, quàm palpari, ut superbiamus.

Cuius diuinæ providentiæ beneficijque illustre exemplum disertissimè de matre sua, descripsit nobis D. Augustinus his verbis. *Sed non prateribo, quidquid mihi anima parturit de illâ famulâ tuâ, qua me parturivit & carne, ut in hanc temporalem, & corde, ut in æternam lucem renascerer. Non eius, sed tua dicam dona in ea. Neque enim seipsam fecerat, aut educaverat seipsam. Tu creasti eam, nec pater, nec mater sciebat, qualis ex eis fieret. Et erudit eam in timore tuo virga Christi tui, regimen unici filij tui, in domo fideli, bono membro Ecclesie tuae. Nec tantam erga suam disciplinam diligentiam matris predicabat, quantam famula cuiusdam decrepita, qua patrem eius infantem portauerat, sicut dorso grandinsecularum puellarum parvuli portari solent. Cuius rei gratia & propter senectam ac mores optimos, in domo Christiana, satis à dominis honorabatur. Unde etiam curam dominicarum filiarum commissam, diligenter gerebat, & erat in eis coercendis, si opus esset. sanctâ severitate vehemens, atque in docendis sobria prudentia. Nameas, prater illas horas, quibus ad mensam parentum moderatissimè alebantur, etiamsi exardescerent siti, nec aquâ bibere sinebat, precauens consuetudinem malam, & addens verbum sanum: modo aquam bibitis, quia in potestate vinum non habetis: cùm autem ad maritos veneritis, facta Domine apothecarum & cellariorum, aqua sordebit, sed mos potandi praualebit. Hâc ratione precipiendi & autoritate imperandi, franabat auaritatem tenerioris ætatis, & ipsam puellarum sitim formabat ad honestum modum, ut iam nec liberet, quod non deceret. & surrepserat tamen sicut mihi filio famula tua narrabat, surrepserat ei vinolentia. Nam cùm de more, tamquam puella sobria, iuberetur à parentibus de cuppa vinum depromere, priusquam in lagunculam funderet merum, primoribus labris sorbebat exiguum, quia non poterat amplius, sensu recusante. Non enim vlla temulentia cupidine faciebat hoc, sed quibusdam superfluentibus ætatis excessibus.*

Ecc 3

bus.

IV.

S. Augustinus  
lib. 9. Conf.  
fess. cap. 8.



bus, qui ludicris motibus ebulliunt, & in puerilibus animis maiorum pondere premi solent. Itaque ad illud modicum quotidiana modica addendo ( quoniam qui modica spernit paulatim decidit ) in eam consuetudinem lapsa erat, ut propè iam plenos mero caliculos inbianter hauriret. Ubi tunc sagax animus & vehemens illa prohibitio? Numquid valebat aliquid aduersus latentem morbum, nisi tua medicina Domine vigilaret super nos? Absente patre & matre, & nutritoribus tu praesens, qui creasti, qui vocas, qui etiam per prepositos homines boni aliquid agis, ad animarum salutem, quid tunc egisti DEVS meus? unde curasti? unde sanasti? Nonne protulisti durum & acutum ex alterâ animâ conuitium, tamquam medicinale ferrum ex occultis prouisionibus tuis, & uno istius putredinem illam praecidisti? Ancilla enim cum quâ solebat accedere ad cuppam, litigans cum dominâ minore, ut fit, sola cum sola, obiecit hoc crimen amarissimâ insultatione, vocans meribibulam. Quo illa stimulo percussa, respexit fœditatem suam, confestimq; damnauit atq; exiit. Sicut amici adulantes peruertunt, sic inimici litigantes plerumq; corrigunt. Nec tu quod per eos agis, sed quod ipsi voluerunt, retribues eis. Illa enim irata exagitare appetiuit minorem dominam, non sanare; & idèò clanculo, aut quia ita eas inuenerat locus & tempus litis, aut ne forte & ipsa periclitaretur, quòd tam serò prodidisset. At tu, Domine reuertor caelitem & terrenorum, ad vsus tuos contorquens profunda torrentis, fluxum saeculorum ordinans turbulentum, etiam de alterius anima insaniam sanasti alteram. Ne quisquam cum hoc aduertit, potentia sua tribuat, si verbo eius alius corrigatur, quem vult corrigi. Duo idem agunt, sed non est idem. Homo conuitiatur, Deus emendat: vulnerat homo, Deus sanat; & sicut chirurgus, ferro vulnus faciente, affert incolumitatem; ita Deus saniem vitiorum educit, homine, per opprobria, vlcus tangente. Vnde bonitas eius laudanda, & praedicanda æquitas, dicendumque: *Bonum mihi, quia humiliasti me.* Remedia initio mordent, postea conferunt salutem: ita salubria monita principio sunt nonnihil amara, postea correctio incundissima. *Putrida carnes ferro indigent & canterio*, ait S. Hieronymus, *Nec est medicina culpa, sed vulneris, cum clementi crudelitate non parcit medicus, ut parcat, sanat ut misereatur.* Itaque quem diligit Dominus, corripit. Et saepe, vbi malicia non est, correctio sola sufficit. Qua de causa de Cyriaco Episcopo Constantino-

S Hieron. ad  
Amand.

Prou. 3. 12.

Hieronymus, *Nec est medicina culpa, sed vulneris, cum clementi crudelitate non parcit medicus, ut parcat, sanat ut misereatur.* Itaque quem diligit Dominus, corripit. Et saepe, vbi malicia non est, correctio sola sufficit. Qua de causa de Cyriaco Episcopo Constantino-



Constantinopolitano qui sibi *Episcopi uniuersalis* nomen per summam simplicitatem usurpauerat, sola monitione contentus, poenas nullas sumpsit D. Gregorius Pontifex Max. ne, ut ait, *Ecclesia unitatem perturbaret, pro causa profani uocabuli, moras faciendo.*

S Greg lib.  
6. epist. 24.

V.

Reprehenduntur autem saepe etiam innocentes, & reprehenduntur publicè; itaque ibi non est corrigendi locus, quid ibi Deus destinat? destinat ostendere innocentiam, patientiamq; aliorum; aliorum autem detegere diabolicam malitiam; deniq; omnes docere, ne primis rumoribus credant, cum saepe sequens dies ostendat inuidiam, & iniuriã præcedentis. *Non est diu,* ait Cæsarius, *quod monachus quidã stimulis inuidia agitatus & superatus, quemdã ex fratribus suis adolescentem accusauit apud Abbatem, imponens ei crimina pessima: cui cum minus Abbas crederet, illo ad maiorem vindictam usq; ad Visitatoris presentiam suam accusationem reseruauit. Quid plura? Tanta apud illum inuidi machinatio profecit, ut ipse Visitator inueni uitia relatu in Capitulo coram omnibus obiceret; neganti, & Deum innocentie suae testem innocenti, non crederet, sed habitu truncato carceri manciparet. Post cuius discessum, Deus index iustus, inuidiam infirmitate peremptoria flagellauit: timens uero mori, confessus est, inuenem ex inuidia se accusasse. Quod cum ex consilio confessoris senioribus propalasset, statim pro Visitatore missum: qui territus ad monasterium ocius redijt, ipse carcerem intrauit, ad pedes monachi se prostrauit, & ut sibi ignosceret, quod ignoranter in eum deliquerat, supplicans, etiam reluctantem eum cum gloria eduxit. Hac mihi relata sunt à quodam Abbate, qui uisitationi eidem interfuit. Apollonius: Puto monachum istum in tam graui tentatione meruisse. Cæsarius: Quod fornax auro, quod lima ferro, quod flagellum grano, quod uua torcular, hoc ei eadem fuit tentatio. Seruauit enim in tribulatione patientiam. Inuido autem sua erat inuidia, quod uenenum stomacho, quod tinea uestimento, quod arugo flori, quod tabes corpori.*

Cæsar lib. 4.  
hist. Illustr.  
cap. 24.

VI.

Præstat igitur reprehendi, quàm proiectum esse ad reprehensiones; quia qui reprehenditur, si nihil habet quod emendet, habet tamen quod mereatur apud caelestem remuneratorem. Qui autem libenter obuia quæque carpit, similis est lamij, quas fabulæ narrant, foris oculatas esse, domi oculis in uase reconditis nihil uidere; ita enim isti, qui se putant in alienis perspicaces esse,

ad



ad sua cæcutiunt; neque vident, hoc ipsum esse turpissimum, omnia velle carpere. Sed tales Carpos & Momos, & Theones esse oportet in mundo, qui bonos exerceant, malos, dum mordent, sanent. Ob hos igitur, qui de natura, vel de ipso naturæ authore queritur, dissimulatis tot bonis, perinde facit, ac si quis Nilum calumaietur alioqui frugiferum Ægypto, quòd crocodilum habeat, aut aspidem; nec velit frui prognatis frugibus, sed tantum queratur de venenis, quæ nutrit. Quin vt ipsa venena medicina sunt, si rectè vsurpentur, ita vituperatores digitum intendunt ad vlcera nostra, & lingua monstrant, quid in nobis sit vitiosum. Quod si vitiosum sit nihil (in quo autem est nihil?) saltem nos expoliunt, semperque minùs nocent, quàm lingua blandiens. Quamquam etiam multi sunt, qui quia nos amant, verbis castigant, qui utiq; sunt adulatoribus anteferendis, iuxta illud: *Corripit me iustus in misericordia; & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.* Denique quicumque siue rei, siue non rei linguas sentitis viperinas, *recogitate eum, qui talem sustinuit à peccatoribus aduersum semetipsum contradictionem: vt ne fatigemini, animis vestris deficientes.* Inter alias causas, ob quas apud Religiosos quotidie legatur Martyrologium, non est solùm, vt occurrentibus quotidie Sanctorum solennitatibus, congruum eis honorem impendamus, eorum auxilia imploremus, eorum facta vitamque imitemur; sed etiam, vt ex Dionysio Carthusiano docet Molanus: *In Capitulis Religiosorum, antequam culpa recognoscantur, seu proclamantur, sit lectio in Martyrologio, quatenus fratres Martyrum Sanctorum exemplo ad patientiam animentur, etiamsi absq; sua culpa redarguantur, aut proclamantur.* Facit ergo reprehensio etiam de ea re, quæ culpabilis non est, vt Martyribus innocenter passis, similes reddamur; si Martyrum exemplo eam patienter perferamus.

## VII.

Eccli. 10. 28.

Ob hanc causam *vir prudens & disciplinatus non murmurabit correptus.* At quemadmodum difficillimè sanantur, qui sui sensu carent in morbo, velut lethargici ac phrenetici; ita tardissimè reuocantur ad bonam mentem, qui non agnoscunt sua vitia. Hinc *peruersi difficile corriguntur.* Magna igitur ars est tractare tales, atque eis sua vitia ostendere, postea curare. *Quo pacto reformarentur.*

Eccl. 1. 35.

& rursus



& rursus aliquid fieret id, quod vehementer medelam rejceret, tamquam inobediens, & quod minimè propter longi temporis superbiam corrigi posset ait S. Greg. Naz. Nempe ut mansuetus & humano curati-  
nis modo ad correctionem induceretur, cum neque ramus incurvus su-  
bitam inflexionem, & producentis manus violenter ferret, citinùq; fran-  
geretur, quàm dirigeretur. Neque equus ferox & adultus, absque as-  
sentatione & demulsione freni susciperet, tyrannidem. Ut ergo corre-  
ptio fiat correctio, nec qui corripitur, patientiæ, nec qui corripit,  
clementiæ debet obliuisci. Nam qui correptus statim fugit, exo-  
sus admonitorem, perinde facit, ac si sectus à medico, continuo  
offensus aufugiat, non expectans ut obligetur, & oblinatur vul-  
nus, ac mitigetur. Nam is, quod dolet, iam passus, quod opera  
confert, non vult experiri. Ad corrigentes autem quod attinet, eos  
ipsos corrigit, aut monet his verbis D. Chrysostomus. Non videtis  
medicos, quando urunt, vel secant aliquos, cum quanta lenitate opus cu-  
rationis exercent? Multò amplius corripientes oportet hoc agere. Ex-  
enim correptio & igne & ferro vehementius operatur, & resilire facit  
eos, quibus offertur. Hac circa agrum medici etiam student primùm,  
quatenus possint agrum facere, sectionem aequanimiter tolerare: &  
quantum possunt, leniter agunt, & aliquantulum requiescentes agrum  
faciunt recreari. Sic ergo oportet correptiones efficere, ut & qui corri-  
piunt, non resiliant, ac si eos iniuriari pronent, ac si percuti, non de-  
bent abhorre. Nam qui secantur aduersus eos, à quibus secantur,  
multa reclamant, sed illi nihil impediuntur, sed tantum agrotantium  
consulunt utilitati & sospitati. Sic etiam hic cuncta gerenda sunt,

Ita quidem constituti debent esse, qui reprehendendo alios  
corrigit; at qui corriguntur, reprehensores pluri debent face-  
re, quàm laudatores, à quibus plerique plausum captant. Si &  
animum vocis intelligeremus, nempe coruorum, graculorum, ait Dio,  
atque aliorum animantium, nempe ranarum, aut cicadarum, hand  
dubie & horum vocibus animum adverteremus, quidnam de nobis dice-  
ret graculus volans, aut pica, & quam de nobis haberent opinionem?  
Felicitas ergo quaedam est, quod non intelligimus. Quot verò homines  
ranis sunt insipientiores & graculis? Et quàm pauci sunt, qui lau-  
dant? quàm multi, qui vituperant? Ex illis autem paucis, qui hu-  
manæ gloriæ theatrum conficiunt, quàm viles, quàm pravi iudi-

S. Greg. Naz.  
zianz. orat.  
de Palcha,

S. Chrysostr.  
hom. 30. ad  
Hebr,

VIII,

Dio orat. 66.



S. Chrysoft.  
hom. 17. ad  
Rom.  
Vide eundem  
hom. 28. in  
Ioan.

cij? Sed dic, quæso, ait S. Chrysoftomus, quot velis habere laudatores? centum, seu bis, seu ter, seu quater totidem? Quin sint duo millia, aut etiam quatuor, vel si ita placuerit innumeri, qui applaudant. Nihil tamen illi omnes à graculis de super garrientibus differunt. Immo si Angelorum theatrum perpenderit, apparebunt illi vermicibus etiam vilioribus; illorumque, praconium, aranearum textura, fumoque, & somnijs infirmis. Hanc ergo rem tam vilem amamus, tanti facimus, quam etiam experimur sæpe, ut idem S. Pater loquitur, esse crudelem belluam, demonem horrendum, communem totius orbis terrarum pestem, viperam venenatam, diserpentem eum, cui innascitur: & reprehensiones maximam utilitatem habentes fugimus, eosque qui mente optima nos volunt emaculare, odio prosequimur, & modis omnibus extinctos volumus? Quam longè aliter sensit, qui dixit: *Corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum?* & alter ita pronuntians: *Melior est manifesta correptio, quam amor absconditus. Meliora sunt vulnera diligentis, quam fraudulenta oscula odientis.* Vulnerat chirurgus cum venam aperit, ut sanguinem malum deducat; & mercedem ei damus, quia salubriter vulneravit. Iudas Christum osculatur, ut prodatur, dederat enim hoc eis signum; quis non magis diligit more chirurgi vulnerantem, quam more Iudæ osculantem? Et tamen sæpe huic similes sunt laudatores; illi vituperatores nostri. Permittit igitur Deus hos ad emendationem, illos ad probationem: in utroque beneficus.

Psal. 140. 5.

Pro. 27. 5.

#### CAPVT XXXVI.

*Deum non deesse innocentibus humiliatis, sed eos in tempore suo tanto gloriosius exaltare, idque per varia miracula.*

**M**irabilis consolatio est innocentium talia in terris patientium, si Deum credant ubique; semper presentem & omnia providè gubernantem. Non enim tantum à fame sibi tales non timent; sed neque etiam ab infamia. Licet deprimantur à superioribus; licet iudicij & calumnijs appetantur ab æqualibus; licet à toto populo infamentur; & nomen eorum sub hasta vendatur. Si enim eiusmodi iniurias scit videtque patientiæ remunerator Deus, utique in bonum convertet patientis. *Qua*  
de.